

BWRDD CYNALIADWYEDD

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 1 Hydref 2012 (11:00am)

- YN BRESENNOL:** Y Comisiynydd Mick Giannasi (Cadeirydd)
- Y Cynghorwyr W. J. Chorlton, K. P. Hughes, T. Lloyd Hughes, Bryan Owen, Bob Parry OBE, G. O. Parry MBE, Tom Jones (fel Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio), Selwyn Williams (fel Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol), Prif Weithredwr, Dirprwy Brif Weithredwr, Cyfarwyddwr Cymuned, Cyfarwyddwr Datblygu Cynaliadwy, Cyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes.
- WRTH LAW:** Pennaeth Gwasanaeth (Polisi)
Pennaeth Gwasanaeth (Cyllid)
Pennaeth Gwasanaeth (Archwilio)
Pennaeth Gwasanaeth (Gwasanaethau Plant)
Rheolydd Risg ac Yswiriant (JJ)
Rheolwr Gwasanaethau Pwyllgor
- HEFYD YN BRESENNOL:** Y Mri. Andy Bruce a Huw Lloyd Jones (Swyddfa Archwilio Cymru)
- YMDDIHEURIADAU:** Y Comisiynwyr Byron Davies ac Alex Aldridge
Y Cynghorwyr O. Glyn Jones.
-

Cafwyd cyflwyniad gan y Comisiynydd Mick Giannasi ar Gam 2 yr Ymyrraeth a chyfeiriodd yn benodol at y materion isod:-

- Darparu rhywfaint o gyd-destun ar gyfer y cyfarfod o'r Bwrdd Gwella a Chynaliadwyedd;
- Crynhoi effaith y Cyfarwyddyd gan y Gweinidog a gyhoeddwyd ar 24 Medi 2012;
- Egluro'r rôl 'ostyngol' y byddai'r Comisiynwyr yn ei mabwysiadu i'r dyfodol;
- Amlinellu'r ffordd y byddai cam nesaf yr Ymyrraeth (Cam 2 - Gwelliant a Chynaliadwyedd) yn datblygu;
- Rhoi rhyw syniad bras o'r feddylfryd sy'n esblygu o ran Cam 2 - model llywodraethu;
- Egluro rôl a swyddogaeth Bwrdd Gwelliant a Chynaliadwyedd y Comisiynwyr i'r dyfodol.

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Dim.

2 YMDDIHEURIADAU

Fel yr uchod.

3 COFNODION

Cyflwynwyd a chadarnhawyd fel rhai cywir, gofnodion y cyfarfod o'r Bwrdd Cynaliadwyedd a gynhaliwyd ar 16 Gorffennaf 2012.

4 RECRIWTIO A CHADW STAFF YN Y GWASANAETHAU CYMDEITHASOL

Dyweddod y Cyfarwyddwr Cymuned – Bod y Gwasanaethau Plant yn Ynys Môn wedi bod yn destun sgrwtini manwl trwy gydol 2011/12 gyda phryderon am gapasiti ac ansawdd y gwasanaethau yn ganolbwynt ar gyfer arolygiad ac adolygiad AGGCC. Datblygwyd ymateb gyda dau gam pendant mewn golwg. Y cam cyntaf oedd sefydlogi'r gwasanaethau a chanolbwyntio'n drwyadl ar berfformiad a chwestiellu ymdeimlad o gyflymder ac uchelgais i lwyddo. Yr ail gam oedd gwella ansawdd a chreu trawsnewid i ddarparu gwasanaeth sy'n addas i'r pwrpas dros y degawd nesaf.

Roedd y gwelliant mewn perfformiad i'w briodoli yn rhannol i'r ffordd yr oedd yr Adran wedi medru cyflogi staff asiantaeth profiadol i ychwanegu at ei staff ei hun. Fodd bynnag, pe bai aelod o staff dibrofiad sydd newydd gymhwyso yn cymryd lle staff asiantaeth, byddai hynny'n creu anghydbwysedd difrifol ac yn gwano'r asesiadau amddiffyn plant yn benodol. Roedd hi'n sefyllfa debyg mewn perthynas â rheolaeth, yn arbennig ar lefel rheolwyr gwasanaeth. Roedd manylion ynghylch nifer a chostau staff asiantaeth i'w gweld ym mharagraff 2.1 yr adroddiad.

Roedd yn amlwg bod nifer o heriau i'r Cyngor o ran cwrdd â'i gyfrifoldeb corfforaethol i sicrhau bod ganddo weithlu medrus a galluog ar gyfer ei Wasanaethau Plant. Roedd swyddogion wedi gweithio'n galed yn ystod y flwyddyn i roi sylw i'r heriau gweithlu a gydnabuwyd yn y gwasanaeth ac i ddarparu ystod o gyfleon hyfforddi a datblygu ar gyfer staff. Gallai'r Strategaeth Recriwtio a Chadw Staff roi'r Adran mewn sefyllfa gadarnhaol o ran gwneud cynnydd gyda llawer o'r materion hyn.

Roedd rhaid sylweddoli'r risgiau i'r sefydliad pe na bai staff cymwys a medrus yn y Gwasanaethau Plant. Roedd y cynnig (ar gyfer un Uwch Ymarferydd Ychwanegol a dau o Weithwyr Cymdeithasol ychwanegol) yn golygu bod angen £121,000 y flwyddyn yn ychwanegol at gyllideb y gwasanaeth. Bwriad y swyddi hyn, ynghyd â'r swyddi ar y sefydliad, oedd arwain at sefyllfa yn y gwasanaeth lle na fyddai unrhyw weithwyr asiantaeth yn cael eu cyflogi. Trwy ddisodli staff asiantaeth gyda gweithwyr Ynys Môn, byddai hynny'n arwain at arbedion oddeutu £150k ar gyfer y flwyddyn ariannol lawn nesaf (heb weithwyr Asiantaeth). Byddai'r ychwanegiadau arfaethedig hefyd yn cefnogi manteision sylweddol yn y tymor hir o ran gwell effeithlonrwydd, gweithlu mwy sefydlog a gwell ysbryd ymysg y staff – y cyfan oll yn cyfrannu at well perfformiad a chyflawniad.

Er y llwyddwyd i wneud gwelliannau sylweddol, ni fyddai modd cynnal y gwelliant heb roi sylw boddhaol i'r materion gweithlu. Roedd y rhain yn cael effaith ar gynaliadwyedd, ansawdd y gwasanaeth a ddarperir a gwariant arfaethedig ar y gweithlu, a byddai'n rhaid rheoli, monitro ac adrodd ar y cyfan. Cydnabuwyd bod hynny'n golygu y byddai pwysau'n parhau ar y gyllideb ar gyfer y gweithlu. Fodd bynnag, byddai'n cyfrannu'n sylweddol at ddull y Cyngor o reoli risg gan gyfeirio at ganlyniadau gwasanaeth, rheoli perfformiad ac osgoi costau yn y tymor hir.

Penderfynodd y Bwrdd Cynaliadwyedd nodi cynnwys yr adroddiad ac, yn amodol ar drafodaeth foddhaol ar yr Achos Busnes yn y TUA a'r dull cyllido, cytunwyd mewn egwyddor i benodi dau weithiwr cymdeithasol ychwanegol ac un uwch ymarferydd am gyfnod cyfyngedig o hyd at 2 flynedd (er mwyn rhoi cefnogaeth hyfforddiant parhaus gyda golwg ar ostwng yn sylweddol y gwaith a wneir gan asiantaethau).

5 Y GOFRESTR RISG GORFFORAETHOL (GAN GYNNWYS STRATEGAETH A CHANLLAWIAU GWEITHREDOL)

Dyweddodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro – fod y Pwyllgor Archwilio, ar 24 Gorffennaf 2012, wedi penderfynu cyflwyno diweddariad ar y gofrestr risg i'r cyfarfod nesaf.

Fel rhan o'r diweddariad hwn, cynhaliwyd adolygiad o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol ddrafft, y Strategaeth Rheoli Risg a Chanllawiau cysylltiedig gyda golwg ar gyflwyno drafft y cytunwyd arno o'r tair dogfen i'r Pwyllgor Archwilio ar 25 Medi 2012 fel bod modd iddo argymhell mabwysiadu'r strategaeth a'r canllawiau gan y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Gwaith.

Roedd y Strategaeth Rheoli Risg yn cynnwys argymhelliad i sefydlu Grŵp Rheoli Risg a fyddai'n gyfrifol yn y dyfodol am sicrhau bod y Fframwaith Rheoli Risg yn cael ei weithredu a'i adolygu'n barhaus. Byddai'r grŵp hwn yn gyfrifol am gynorthwyo i nodi risgiau newydd ac esblygol a'u hasesu a'u sgorio yn unol â gofynion y Strategaeth Rheoli Risg. Byddai'r Grŵp hefyd yn gyfrifol am adolygu a diweddu'r Gofrestr Risg Gorfforaethol yn rheolaidd yn dilyn adolygiad o gofrestrau risg gwasanaethau.

Ar ôl i'r Pwyllgor Gwaith fabwysiadu'r Strategaeth a'r Canllawiau Rheoli Risg, byddai gan yr Awdurdod Fframwaith Rheoli Risg gweithredol ar gyfer nodi, gwerthuso, lliniaru ac adrodd ar risgiau corfforaethol.

Y Bwrdd Cynaliadwyedd:-

- Nododd y Bwrdd Cynaliadwyedd gynnwys yr adroddiad a'r cynnydd a amlinellwyd ynddo;
- Nodwyd mai cyfrifoldeb Arweinydd y Cyngor fyddai'r cymeradwyo'r datganiad o reolaeth fewnol yn cymeradwyo datgelu'n gyhoeddus ganlyniad blynyddol yr asesiad hwn a'i gyhoeddi yn y Datganiad Cyfrifon blynyddol.

6 LLYTHYR ASESIAD GWELLA – ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU

Cyflwynodd Mr Huw Lloyd Jones y llythyr Asesiad Gwella dyddiedig 24 Medi gan Archwilydd Cyffredinol Cymru yn adrodd ar waith archwilio ac asesu a wnaed ynghylch a yw'r Cyngor hwn wedi cyflawni ei ddyletswyddau ac wedi cwrdd â gofynion Mesur Llywodraeth Lleol (Cymru) 2009.

Gellid crynhoi'r llythyr fel a ganlyn:-

- *Roedd y Cyngor wedi cyflawni ei ddyletswyddau cynllunio gwelliant dan y Mesur ac wedi gweithredu'n unol â Chanllawiau Llywodraeth Cymru;*
- *Yn seiliedig ar waith a wnaed hyd yma gan Swyddfa Archwilio Cymru a'r archwilwyr perthnasol, ac yn gyfyngedig i'r gwaith hwnnw, credir bod y Cyngor yn debygol o gydymffurfio gyda'r gofynion i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus yn ystod y flwyddyn ariannol hon;*
- *Roedd y Cyngor yn gwneud cynnydd da o ran rhoi sylw i 10 thema gwella Llywodraethu Corfforaethol y Comisiynwyr;*
- *Roedd eglurder cyfeiriad y Cyngor yn gwella a gwnaed cynnydd rhesymol o ran rhoi sylw i'r cynigion ar gyfer gwelliant a nodwyd yn yr Adroddiad Gwella Blynyddol diwethaf;*

- *Er nad yw'n gyflawn hyd yma, roedd ailstrwythuro'r uwch reolaeth wedi ychwanegu'n sylweddol at gapasiti a gallu'r Cyngor i sicrhau gwelliant pellach o ran swyddogaethau corfforaethol a swyddogaethau gwasanaethau penodol;*
- *Roedd y Cyngor yn delio â materion dadleuol mewn ffordd fwy aeddfed nag o'r blaen ac roedd wedi cymryd camau i sicrhau y gellir cynnal y gwelliant;*
- *Roedd y Cyngor wedi gwella ei drefniadau ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd ac yn dechrau ymdrin ag adnewyddu democrataidd;*
- *Roedd y Cyngor wedi ymateb mewn ffordd adeiladol a chyfrifol i'r arolygiad hynod feirniadol a gynhaliwyd yn ddiweddar gan Estyn a Swyddfa Archwilio Cymru o'i wasanaethau addysg.*

Roedd y llythyr yn cyfeirio at gynigion pellach ar gyfer gwelliannau/argymhellion mewn perthynas â throsglwyddo grym i wneud penderfyniadau yn raddol o'r Comisiynwyr i'r Pwyllgor Gwaith Cysgodol ac ynghylch ailddiffinio rôl y Comisiynwyr fel eu bod yn awr yn monitro cynnydd y Cyngor, tra'n cadw'r grym i ymyrryd os oes angen. Roedd y llythyr hefyd yn rhoi diweddariad i gynllun gwaith ac amserlen Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer darparu'r gwaith Asesiad Gwella.

Byddai SAC yn parhau i fonitro ac adrodd ar gynnydd a wneir gan y Cyngor o ran gweithredu'r cynigion a amlinellwyd mewn adroddiadau a llythyrau blaenorol.

Nododd a chroesawodd y Bwrdd Cynaliadwyedd gynnwys yr adroddiad.

7 CHWARTER 1 – ADRODDIAD PERFFORMIAD CORFFORAETHOL

Dywedodd y Prif Weithredwr – Yn unol â'r Fframwaith Rheoli Perfformiad a Chynllunio Corfforaethol, roedd yr adroddiad hwn yn amlinellu'r cynnydd a wnaed o ran perfformiad y Cyngor yn erbyn trefniadau a gynlluniwyd ar draws meysydd darparu allweddol fel yr amlinellir yng Nghynllun Busnes Corfforaethol 2012/15.

Roedd yr adroddiad hwn yn fodd i'r Cyngor bwysu a mesur cynnydd yn erbyn y trefniadau a gynlluniwyd ac yn galluogi'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol i sgrwtineiddio a chyflawni ei swyddogaeth rheoli perfformiad. Lle nodwyd risgiau i berfformiad, roedd swyddogion wedi sefydlu mesurau lliniarol.

Roedd yr adroddiad yn cyflwyno'r sefyllfa fel yr oedd ar ddiwedd Chwarter 1 (2012-13) yn dilyn y rownd gyntaf o'r trefniadau monitro perfformiad chwarterol. Byddai adroddiad ar wahân yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar 8 Hydref 2012 i gyflwyno darlun y Cyngor o berfformiad yn erbyn trefniadau a gynlluniwyd yn y Cynllun Busnes Corfforaethol yn ystod 2011-12.

Cyflwynwyd manylion yr adroddiad yn unol â'r weithdrefn sgorio Coch-Ambr-Gwyrdd er mwyn rhoi arwydd clir o'r sefyllfa gyfredol mewn perthynas â pherfformiad. Roedd Atodiad 1 yr adroddiad yn rhoi gwybodaeth am eithriadau ar bob maes perfformiad allweddol, gan ganiatáu i aelodau a swyddogion ganolbwyntio ar y gwendidau cyfredol.

Roedd paragraff 4 yr Adroddiad yn cyfeirio at fanylion gorwariannau posib o fewn 4 gwasanaeth, ynghyd â gorwariant a ragwelir yn y gyllideb ar gyfer risgiau corfforaethol a llithriad ar agweddau corfforaethol y rhaglen arbedion.

Roedd y materion mewn perthynas â chwrdd â thargedau'r Cytundeb Canlyniadau yn achos pryder gan y byddai methiant i gwrdd â chytundebau canlyniadau yn arwain o bosib at golli grant

yn ystod 2012-13. Yn seiliedig ar berfformiad 2010/11, byddai cyflawniadau yn erbyn trefniadau a gynlluniwyd yn golygu y derbynir grant o 75%. Roedd y Bwrdd Cynaliadwyedd o'r farn bod angen tynhau pethau er mwyn sicrhau bod modd derbyn y grant uchaf posib.

Nododd y Bwrdd Cynaliadwyedd gynnwys yr adroddiad.

8 CEFNOGAETH GORFFORAETHOL AR GYFER RISGIAU A PHROSIECTAU A NODWYD

Dyweddodd y Pennaeth Gwasanaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro – fod adroddiadau a gyflwynwyd i'r cyfarfod hwn yn ystod y flwyddyn ariannol gyfredol wedi dwyn sylw at y prif risgiau isod yng nghyllideb 2012-13:-

- Integreiddio
- Trawsnewid Gwasanaethau Oedolion
- Lleoliadau Allsirol i Blant
- Parciau a Chyfleusterau Awyr Agored
- Allanol Canolfan Hamdden Biwmares
- Llithriad ar arbedion effeithlonrwydd Corfforaethol

Gweithredwyd prosiectau penodol i roi sylw i nifer o'r risgiau hyn a darparwyd cefnogaeth gorfforaethol ychwanegol gan gyfadranau. O'r gorwariannau posib a nodir uchod, roedd y prif weithgareddau a oedd wedi cychwyn a'r gefnogaeth a roddwyd wedi eu rhestru ym mharagraffau 2 a 3 yr adroddiad.

Roedd rhaglen o adolygiadau gwasanaeth hefyd wedi cychwyn yn ddiweddar. Byddai'r rhain yn canolbwyntio ar nodi arbedion a'r bwriad oedd y byddant yn bwydo i mewn i Strategaeth Effeithlonrwydd ar gyfer 2013 ymlaen. Os oedd modd, byddai unrhyw arbedion a nodwyd yn cael eu gwneud yn y flwyddyn gyfredol.

Cadarnhaodd y TUA yn ddiweddar y byddai gyrru arbedion effeithlonrwydd a herio gorwariannau posib yn flaenoriaeth iddynt, er mwyn sicrhau agwedd wirioneddol gorfforaethol ar y lefel uchaf ymysg swyddogion ac i sicrhau hefyd fod deiliaid cyllidebau yn cael cymorth priodol ac yn cael eu herio. Rhagwelwyd y byddai'r rhaglen hon yn cael ei rhannu gyda'r Pwyllgor Gwaith yn rheolaidd. Byddai'r cyllidebau risg uchel hyn yn cael eu monitro'n fisol.

Nodwyd gorwariant posib o hyd at £2.2m yn yr adroddiad monitro'r gyllideb ar gyfer y chwarter cyntaf. Gellid cywiro hyn yn rhannol trwy weithredoedd deiliaid cyllidebau, gyda chymorth yr Adran Gyllid a rheolaeth gadarn gan y TUA. Byddai'r Gwasanaeth Cyllid yn nodi opsiynau ar gyfer newidiadau i'r gyllideb ac yn adolygu rhagamcanion yn rheolaidd.

Nodwyd cynnwys yr adroddiad gan y Bwrdd Cynaliadwyedd, cymeradwywyd y camau a gymerwyd a'r cynlluniau ar gyfer rheoli'r rhaglen. Nodwyd hefyd y byddai'r TUA yn adrodd yn ôl yn rheolaidd ynghylch y gorwariant posib o £2.2m a nodwyd yn yr adroddiad monitro ar y chwarter cyntaf.

9 CYFARFODYDD I'R DYFODOL

Nodwyd y byddai'r cyfarfod nesaf am 11:00am ar ddydd Iau 29 Tachwedd, 2012.

Daeth y cyfarfod i ben am 1:00pm

**Y COMISIYNYDD MICK GIANNASI
CADEIRYDD**